

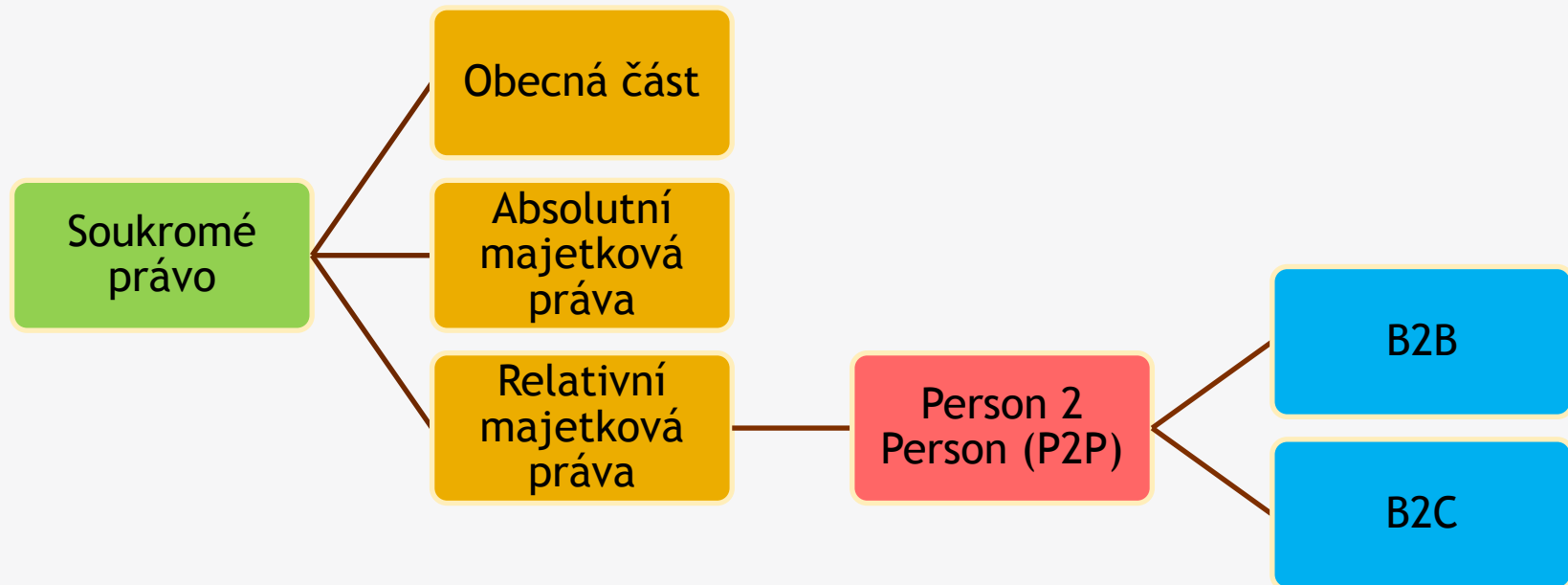

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Ochrana spotřebitele

Markéta Selucká

Soukromé právo a pojem „spotřebitel“

SPOTŘEBITEL

Spotřebitel - Podnikatel

- Fyzická osoba (člověk)
 - C-541 a 524/99 Cape Snc proti Idealservice Srl (C-541/99) a Idealservice MN RE Sas proti OMAI Srl (C-542/99)
- Právnícká osoba
 - 90/314/EHS Bundesgerichtshof (DE) 16.04.2002, X ZR 17/01
 - Užití i pro podnikatelské účely: C-464/01 Johann Gruber proti Bay Wa AG
 - Právní úkon nečiní běžně: C-361/89 Trestní řízení proti Patrice Di Pinto; [Cour de Cassation (FR) 26. May. 1993 N° de pourvoi: 92-85285 France v. Patrice di Pinto]
 - Neprofesionál: Cour de Cassation (FR) 15. Mar. 2005 N° de pourvoi : 02-13285 Syndicat départemental de contrôle laitier de la Mayenne

Pojem „spotřebitel“

§ 419 OZ

- Spotřebitelem je každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná.

§ 52 odst. 3 OZ 1964

- Spotřebitelem je fyzická osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.

Pojem „podnikatel“ (dodavatel)

§ 420 OZ

- Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.
- Pro účely ochrany spotřebitele a pro účely § 1963 se za podnikatele považuje také každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.

§ 52 odst. 2 OZ 1964

- Dodavatelem je osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy jedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti.

OZ 1964

- Spotřebitelem je fyzická osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.
- Dodavatelem je osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy jedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti.

OZ

- Spotřebitelem je každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná.
- Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.
- Pro účely ochrany spotřebitele a pro účely § 1963 se za podnikatele považuje také každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.

Obecná předsmmluvní informační povinnost

- Jasně a srozumitelně v jazyce ve kterém se uzavírá smlouva - § 1811 odst. 1 OZ
- Culpa in contrahendo - § 1811 odst. 2 OZ

Odchýlení od zákona OZ - OZ 1964

§ 1812 odst. 2 OZ

- K ujednáním odchylovajícím se od ustanovení zákona stanovených k ochraně spotřebitele se nepřihlíží. To platí i v případě, že se spotřebitel vzdá zvláštního práva, které mu zákon poskytuje.

§ 55 odst. 1 OZ 1964

- Smluvní ujednání spotřebitelských smluv se nemohou odchýlit od zákona v neprospěch spotřebitele. Spotřebitel se zejména nemůže vzdát práv, které mu zákon poskytuje, nebo jinak zhoršit své smluvní postavení.

Nepřiměřená ujednání

§ 1813 OZ

- Má se za to, že zakázaná jsou ujednání, která zakládají v rozporu s požadavkem přiměřenosti významnou nerovnováhu práv nebo povinností stran v neprospěch spotřebitele. To neplatí pro ujednání o **předmětu plnění** nebo **ceně**, pokud jsou spotřebiteli poskytnuty jasným a srozumitelným způsobem.

§ 56 odst. 1 OZ 1964

- Spotřebitelské smlouvy nesmějí obsahovat ujednání, která v rozporu s požadavkem dobré víry znamenají k újmě spotřebitele značnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran.

Soud a nepřiměřené ujednání

- Z úřední povinnosti (ESD ze dne 27. 6. 2000, *Océano Grupo Editorial SA proti Rocióovi Muricanovi Quinterovi a ostatním*, C-240/98 až C-244/98) - nemusí se dovolávat
- Nelze omezit prekluzivní lhůtou (srov. ESD ze dne 21. 11. 2002, *Cofidis SA proti Jean-Louisovi Fredoutovi*, C-473/00).
- I v řízení o zrušení rozhodčího nálezu, třebaže se spotřebitel v rozhodčím řízení neplatnosti nedovolal (srov. ESD ze dne 26. 10. 2006, *Elisa María Mostaza Claro proti Centro Móvil Milenium SL*, C-168/05).

Následek

§1815 OZ

- K nepřiměřenému ujednání se **nepřihlíží**, ledaže se jej spotřebitel dovolá.

§ 55 odst. 2 OZ 1964

- Ujednání ve spotřebitelských smlouvách podle § 56 jsou **neplatná**.

Právní jednání - právní úkon

OZ 1964	OZ
není	Zdánlivá PJ - „nepřihlíží se“
Absolutně neplatný PÚ	Absolutně neplatná PJ
Relativně neplatný PÚ	Relativně neplatná PJ
Odporovatelnost PÚ	Relativní neúčinnost PJ
Odstoupení od smlouvy	není

ESD ze dne 4. 6. 2009, *Pannon GSM Zrt. v. Erzsébet Sustikné Győrfi*, C-243/08:

- Článek 6 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. 4. 1993 o nepřiměřených podmínkách (zneužívajících klauzulích) ve spotřebitelských smlouvách musí být vykládán v tom smyslu, že **spotřebitel není zneužívající smluvní klauzulí vázán a že v tomto ohledu není nezbytné, aby tuto klauzuli nejprve úspěšně napadl.**
- Vnitrostátní soud má povinnost posoudit z **úřední povinnosti** zneužívající charakter smluvní klauzule, pokud má k dispozici informace o právním a skutkovém stavu, které jsou pro tyto účely nezbytné. Považuje-li takovouto smluvní klauzuli za zneužívající, **zdrží se jejího použití**, vyjma případu, kdy s tím spotřebitel nesouhlasí. Tuto povinnost má vnitrostátní soud i při ověřování své vlastní místní příslušnosti.

ESD ze dne 14. 6. 2012, Banco Español de Crédito SA proti Joaquínovi Calderónovi Caminovi, C-618/10:

- **1) Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. 4. 1993 o nepřiměřených podmínkách (zneužívajících klauzulích) ve spotřebitelských smlouvách musí být vykládána v tom smyslu, že brání takové právní úpravě členského státu, jako je úprava dotčená v původním řízení, která neumožňuje soudu, jemuž je předložen návrh na vydání platebního rozkazu, aby bez námítky podané spotřebitelem posoudil z úřední povinnosti a limine či v jakémkoli jiném stadiu řízení zneužívající charakter klauzule o úrocích z prodlení obsažené ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím či poskytovatelem a spotřebitelem, ačkoli má pro tyto účely k dispozici potřebné informace o právním a skutkovém stavu.**

ESD ze dne 14. 6. 2012, *Banco Español de Crédito SA proti Joaquínovi Calderónovi Caminovi*, C-618/10:

- 2) Článek 6 odst. 1 směrnice 93/13/EHS musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové právní úpravě členského státu, jako je článek 83 nařízení s mocí zákona 1/2007 o přepracovaném znění obecného zákona o ochraně spotřebitelů a uživatelů a souvisejících zákonů (*Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias*) ze dne 16. 11. 2007, jež vnitrostátnímu soudu umožňuje, aby při rozhodnutí o neplatnosti zneužívající klauzule ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem doplnil uvedenou smlouvu tak, že změní obsah této klauzule.

ESD ze dne 16. 11. 2010, Pohotovost', s. r. o., proti Iveta Korčkovská, C-76/10:

- *Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. 4. 1993 o nepřiměřených podmínkách (zneužívajících klauzulích) ve spotřebitelských smlouvách ukládá vnitrostátnímu soudu, kterému byl předložen návrh na nucený výkon pravomocného rozhodčího nálezu vydaného bez účasti spotřebitele, povinnost posoudit i bez návrhu zneužívající charakter sankce, která je upravena ve smlouvě o úvěru uzavřené poskytovatelem úvěru se spotřebitelem a která byla v tomto nálezu uplatněna, má-li k tomu tento soud k dispozici nezbytné informace o právním a skutkovém stavu a může-li uvedený soud podle vnitrostátních procesních pravidel provést takové posouzení v rámci obdobných řízení na základě vnitrostátního práva.*

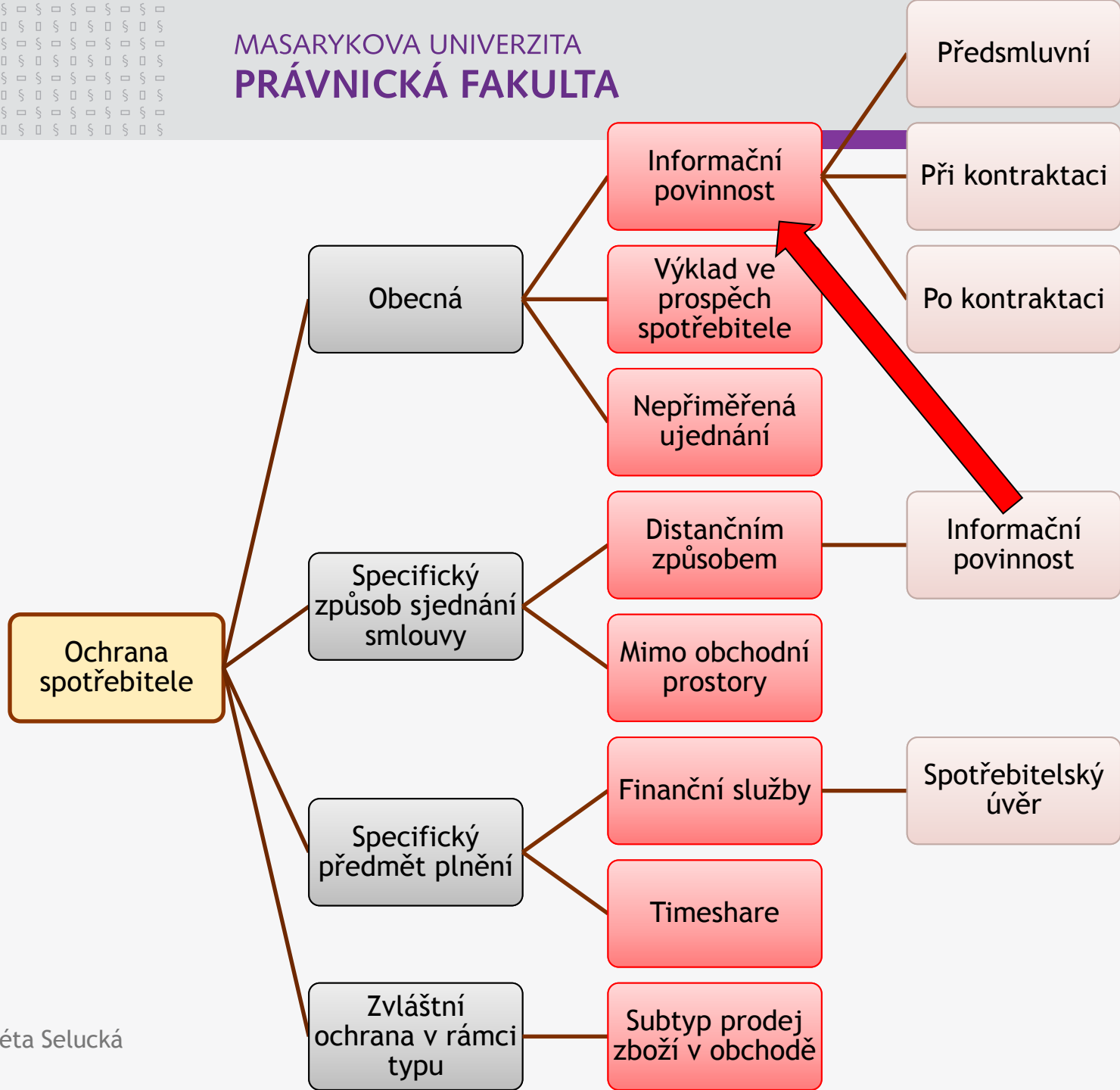
NS 21 Cdo 267/2000

- *Skutečnost, že notářský zápis se svolením k vykonatelnosti je takovým titulem pro výkon rozhodnutí, který sám o sobě oprávněnému nezakládá právní důvod pro přijetí vymáhaného plnění, musí být zohledněna i v řízení o výkon rozhodnutí. Vymáhání plnění, na něž nemá oprávněný nárok a které by byl povinen po jeho přijetí z důvodu bezdůvodného obohacení povinnému vrátit, nelze považovat za přípustné. Nařídí-li soud podle notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti výkon rozhodnutí, ačkoliv oprávněný nemá na vymáhané plnění podle hmotného práva nárok, je to důvodem k zastavení výkonu rozhodnutí postupem podle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ. Nařízený výkon rozhodnutí lze z tohoto důvodu zastavit na návrh nebo i bez návrhu (srov. § 269 odst. 1 OSŘ).*

Lichva

- Neplatnost - RN, AN; § 588
- NE pro B2B
- B2C, C2C
 - B2C: cena § 1813 věta druhá

Distančním způsobem

- Oferta a akceptace
 - bez současné fyzické přítomnosti
 - On-line (skype, icq, facebook) - současná virtuální přítomnost
 - Off-line (email)
- Formuláře (adhezní smlouvy)
- Obchodní podmínky

Oferta a akceptace I.

- Kdo
- Úmysl uzavřít smlouvu s osobou
 - Konkrétní osoba
- Nabídka
 - Obsahuje podstatné náležitosti smlouvy
 - Bezformálnost, fikce vyjasnění (§ 553 odst. 2)
- Reklama, katalog, vystavené zboží - oferta
 - I **neurčité** osobě - změna; internet

Oferta a akceptace II.

- Oferent učiní nabídku
- Akceptant
 - Ano - smlouva
 - NE - smlouva nevzniká
 - Ano, ale...
 - Podstatná změna podmínek - NE - smlouva NE
 - **Nepodstatná - SMLOUVA!!!**
 - ledaže předem vyloučeno
 - Bez zbytečného odkladu neodmítně

Oferta a akceptace III.

- § 1770
- Ustanovení o nabídce a o přijetí nabídky se použijí přiměřeně **i na případy, kdy strany ujednají pro uzavření smlouvy jiný postup.**

Adhezní (formulářové) smlouvy

- B2B, B2C, C2C - §1798
- Formulář - domněnka AS
- Podmínky - mimo smlouvu
 - Seznámena, musela znát
 - Nesrozumitelné, nečitelné - RN, AN??
 - Doložka zvláště nevýhodná bez rozumného důvodu
 - § 577 - soud - „vyvážený standard“
 - B2B - možnost vyloučení - ledaže contra BM

Obchodní podmínky

- Obchodní podmínky - odbornými org. - B2B
- Dvoje vzájemně odporující:
 - Nejsou v rozporu; bezprostřední vyloučení
 - I. ÚS 3512/2011 - B2C - **přiloženy**; známy
- Jednostranná změna (opětovné plnění)
 - „rozumná potřeba změny“ z povahu závazku
 - dovolují podnikateli, aby **ze své vůle změnil práva či povinnosti stran; § 1814 písm. g)**
 - Jak se oznámí, právo odmítnout a vypovědět bez sankce (nepřihlíží se)
- Překvapivá ujednání: výslovné přijetí; nepřihlíží se (§ 1753)

Black-list: § 1814

- umožňují podnikateli **cenu zvýšit**, aniž bude mít spotřebitel při podstatném zvýšení ceny právo od smlouvy **odstoupit**,
- dovolují podnikateli, aby **ze své vůle změnil práva či povinnosti stran**,

Odstoupení od smlouvy

- Stačí odeslat ve lhůtě 14 dnů
 - Vzorový formulář
- Vrácení zboží
 - Zboží bylo užíváno „příliš“
- Vrácení peněz
 - Vrácení nákladů na dopravu tam i zpět ???
- Splatnost pohledávky - dobírka, placení kartou apod.
- Kdo se lépe domůže svých práv??

Děkuji za pozornost.